ایران

• یکشنبه ۳۰ شهریور ۱۴۰۴
• ۲۸ ربیع‌الاول ۱۴۴۷
• ۲۱ سپتامبر ۲۰۲۵
• سال سی‌ویکم
• شماره ۸۸۳۹
• ۲۰ صفحه
• قیمت در سراسر کشور: ۱۰۰۰۰ تومان

Iran Newspaper
ISSN1027-1449
Keytitle: IRAN (Tehran)
irannewspaper.ir

رئیس جمهوری در آیین تجلیل از مدال‌آوران المپیادهای علمی جهانی:

راه پیشرفت ایران بسته نمی‌شود

اندیشه‌ها در مواجهه با هر مانعی یا راه می‌یابند یا راه می‌سازند

۲

«ایران» به ۴ سؤال مهم درباره اثر اقتصادی فعال شدن اسنپ‌بک پاسخ می‌دهد

جعبه ابزار تاب آوری

چالش ناشی از مکانیزم ماشه اگر چه کم‌سابقه است‌اما نباید آن را نقطه پایان تلقی کرد

۸

تیم‌های ملی در هر دو رشته کشتی آزاد و فرنگی قهرمان جهان شدند

تعبیر حماسی یک رویا

پزشکیان: درخشش مقتدرانه کشتی، برگ زرینی بر دفتر پرافتخار ورزشی کشورمان است

عکس: IWF

۱۲

فارن افرز بررسی کرد؛ چین چگونه به تقویت قدرت نظامی ایران کمک می‌کند؟

تهران؛ شریک قابل اتکای پکن در خاورمیانه

۵

ضبط یک ویلای ۴ هزار میلیارد تومانی از متهم ردیف اول پرونده «چای دبش»

پول‌های «کثیف» کجا «شسته» می‌شوند؟

۳

یک مقام ارشد سازمان تأمین اجتماعی:

۵۲ درصد از بازنشستگی‌ها پیش از موعد است

۶

معاون اول رئیس جمهور در جلسه آغاز سال تحصیلی جدید:

۷۷۰۰ فضای آموزشی در دستور ساخت قرار دارد

۲

عکس: رضا مطهریان / ایران

حمید قنبری معاون وزیر امور خارجه در گفت‌وگو با «ایران»:

اسنپ‌بک سناریوی آخرالزمانی نیست

شورای عالی امنیت ملی با صدور بیانیه‌ای خبر داد

تعلیق همکاری ایران با آژانس در پی اقدامات سه کشور اروپایی

برای جلوگیری از قرار گرفتن ذیل فصل هفتم منشور سازمان ملل ارائه شد

پیشنهادهای صاحب‌نظران به تصمیم‌سازان

با یادداشت‌هایی از عابد اکبری، بهزاد احمدی، امیرعلی ابوالفتح

۱ ۴ ۱۶

سرمقاله

تأملی در مورد مفهوم حقوقی اسنپ‌بک

هادی خسروشاهین
سردبیر

روز شنبه ۲۹ شهریور ماه رسانه‌های ایران پر بود از تعابیری که کمتر با واقعیت حقوقی قطعنامه ۲۲۳۱ مطابقت داشت. تعابیری نظیر«نقطه؛ سرخط»، «رأی شورای امنیت به بازگشت تحریم‌ها»، «طرح لغو تحریم‌ها در شورای امنیت رأی نیاورد» و ...

معنای ضمنی و بعضاً آشکار همه این عناوین خبری تأکید اشتباه بر فعال شدن اسنپ بک است؛ در حالیکه چنین نتیجه‌ای را نمی‌توان از مفاد قطعنامه ۲۲۳۱ برداشت کرد. بندهای ۹ تا ۱۲ این قطعنامه تفکیک مشخص و روشنی بین فرآیند اسنپ‌بک و فعال شدن آن انجام می‌دهد که ظاهراً بی‌توجهی به این دو مفهوم سبب‌ساز حک شدن برخی تیترهای ناصواب بر پیشانی رسانه‌های برخط یا مکتوب کشور شده است.

نکته بنیادین در این قطعنامه رعایت دو شرط مهم «عدم تصمیم‌گیری در مورد ادامه تعلیق تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران» و «تداوم عدم تصمیم‌گیری در یک بازه زمانی ۳۰ روزه» برای تحقق اسنپ‌بک است. به عبارت دیگر فرآیند اسنپ‌بک بدون تحقق این دو شرط همچنان در مرحله فرآیند باقی می‌ماند و به حوزه عملیاتی شدن نمی‌رسد. نکته حائز اهمیت دیگر در مورد نقطه آغاز فرآیند است که به لحظه اعلامیه کشورهای مدعی نقض تعهدات برجام توسط ایران بازمی‌گردد. این نقطه آغاز با تحویل شکوائیه تروئیکای اروپا از ایران به شورای امنیت در روز پنجشنبه ۶ شهریور کلید خورد و به همین دلیل بازه ۳۰ روزه از همین زمان کلیدی آغاز می‌شود و قطعنامه رأی‌گیری شده در روز جمعه اگرچه شرط اول را پوشش می‌دهد اما نافی شرط دوم و بازه زمانی ۳۰ روزه است.

در واقع آنچه روز جمعه در صحن شورای امنیت اتفاق افتاد، در چهارچوب بند۱۱ قطعنامه است. در این بند تأکید شده است که «شورای امنیت پس از دریافت اعلامیه طرفین مشارکت‌کننده برجام در مورد نقض این توافقنامه باید طی ۳۰ روز در مورد پیش‌نویس یک قطعنامه برای ادامه اجرای لغو در بند ۷(الف) قطعنامه۲۲۳۱ رأی‌گیری کند، اما اگر ظرف ۱۰ روز از اعلامیه فوق الذکر، هیچ طرفی از شورای امنیت چنین پیش‌نویس قطعنامه‌ای را برای رأی‌گیری ارائه نکرد، رئیس شورای امنیت بایستی چنین پیش‌نویس قطعنامه‌ای را ارائه کند و آن را ظرف ۳۰ روز از زمان اعلامیه فوق‌الذکر به رأی بگذارد». اتفاقی که در واقع روز جمعه در نیویورک بوقوع پیوست؛ تصمیم‌گیری در مورد پیش‌نویس پیشنهادی کره‌جنوبی به عنوان رئیس دوره‌ای شورای امنیت بود. در واقع رئیس دوره‌ای در چهارچوب یک قطعنامه رویه‌ای نه ماهوی به دلیل تصریح تکلیف این بازیگر در بند۱۱ قطعنامه ۲۲۳۱ اقدام به رأی‌گیری بر اساس مدل رأی‌گیری یالتا(رأی با اکثریت ۹ رأی) و بدون حق وتو گرفت تا به نوعی مانع از فعال شدن اسنپ‌بک در پایان روز سی‌ام شود که به دلیل مخالفت ۹ عضو، موفقیتی در این مسیر حاصل نکرد؛ در واقع عدم موفقیت در جلب آرای اکثریت برای ادامه لغو تحریم‌های ایران از نظر قطعنامه ۲۲۳۱ به معنای تداوم وضعیت عدم تصمیم‌گیری است اما این شرط لازم برای فعال شدن اسنپ‌بک است ولی شرط کافی نیست. این وضعیت عدم تصمیم‌گیری باید تا ۳۰ روز ادامه پیدا کند. بند۱۲ قطعنامه در این باره تصریح می‌کند: «اگر شورای امنیت یک قطعنامه وفق بند ۱۱ برای ادامه اجرای لغوهای بند ۷(الف) تصویب نکرد، {در اینجا بر وضعیت عدم تصمیم‌گیری تصریح شده است} آنگاه پس از سی‌امین روز متعاقب دریافت اعلامیه از نیمه شب به وقت گرینویچ، تمام مفاد قطعنامه‌های ۱۶۹۶، ۱۷۳۷، ۱۷۴۷، ۱۸۰۳، ۱۸۳۵ و ۱۹۲۹ باید به همان نحوی که پیش از تصویب این قطعنامه{قطعنامه ۲۲۳۱} اجرا می‌شدند، اعمال شوند.»

می‌توان از این مقدمات حقوقی حداقل دو نتیجه‌گیری کرد: اول اینکه ما هنوز در مرحله فرآیند اسنپ‌بک هستیم و ششم مهر، روز فعال شدن اسنپ‌بک خواهد بود و این تاریخ البته بدون یا همراه با قطعنامه رویه‌ای مطرح شده در جمعه گذشته در شورای امنیت کلید می‌خورد (به دلیل تأکید قطعنامه ۲۲۳۱ بر عدم تصمیم‌گیری در مورد ادامه لغو تحریم‌ها به عنوان شرط لازم فعال شدن اسنپ بک). دوم اینکه به دلیل تداوم وضعیت عدم تصمیم‌گیری در بازه زمانی ۳۰ روز به عنوان شرط کافی بازگشت قطعنامه‌های تحریمی شورای امنیت علیه ایران، همچنان حدود یک هفته فرصت برای دیپلماسی باقی است، حتی اگر این شرط، تنها شانس تحقق روی کاغذ را داشته باشد. در واقع یکی از اعضای دائم یا غیردائم که البته مشارکت کننده در برجام نیز باشد، می‌تواند با مطرح کردن پیش‌نویس تمدید قطعنامه ۲۲۳۱ به دلیل توافق سیاسی بیرون از صحن شورای امنیت مانع از فعال شدن اسنپ‌بک حتی یک دقیقه قبل از زمان موعود { پس از سی‌امین روز متعاقب دریافت اعلامیه از نیمه شب به وقت گرینویچ} شود. نکته پایانی اینکه شانس عدم فعال شدن اسنپ‌بک با توجه به قرائن و شواهد متعدد سیاسی به احتمال زیاد صرفاً روی کاغذ است؛ اما این را نیز نباید فراموش کرد که قطعنامه‌های قبل از ۲۲۳۱ در زمانه اجماع میان قدرت‌های بزرگ به تصویب رسیدند ولی همین جمعه گذشته روسیه، چین، الجزایر و پاکستان به همین قطعنامه رویه‌ای کره‌جنوبی در مورد تداوم لغو تحریم‌های ایران رأی مثبت دادند. بر این پایه باید تأکید کرد که قطعنامه‌های قبلی شورای امنیت در فضای کاملاً متفاوتی نسبت به زمان تصویب‌شان دوباره بازخواهند گشت و با پیچیدگی‌های سیاسی بیشتر در جهان امروز دوباره اجرایی خواهند شد. هزینه بازگشت این قطعنامه‌ها برای ایران البته امری بدیهی است ولی سقف این هزینه‌ها نسبت به دوره پیشین و همزمان با ورود جهان به عصر رقابت قدرت‌های بزرگ حتماً کوتاه‌تر خواهد بود.

خبر

شورای عالی امنیت ملی با صدور بیانیه‌ای خبر داد

تعلیق همکاری ایران با آژانس در پی اقدامات سه کشور اروپایی

روز گذشته شورای عالی امنیت ملی ایران به ریاست رئیس جمهور پزشکیان تشکیل جلسه داد تا به بررسی تحولات منطقه‌ای و اقدامات تحریک‌آمیز برخی بازیگران بین‌المللی، بویژه تصمیم سه کشور اروپایی برای بازگرداندن تحریم‌ها علیه ایران و فعال‌سازی مکانیسم به‌اصطلاح «ماشه» (اسنپ‌بک)، بپردازد. در پی تشکیل این جلسه، شورای عالی امنیت ملی بیانیه‌ای صادر کرد تا سیاست ایران در واکنش به اقدامات نسنجیده طرف اروپایی را تشریح کند. بیانیه‌ای که مشخصاً بر تعهد راسخ ایران به تداوم حرکت در مسیر دیپلماسی تأکید داشت و در عین حال، رویکرد غیرسازنده کشورهای غربی در ترجیح اقدامات غیرقانونی به‌جای گفت‌وگو و همکاری را محکوم کرد. شورای عالی امنیت ملی کشورمان در بیانیه خود اعلام کرد که این شورا به ریاست رئیس جمهوری تشکیل جلسه داد و در مورد وضعیت منطقه و ماجراجویی‌های رژیم صهیونیستی بحث و تبادل نظر انجام شد و تأکید بر این مهم شد که سیاست جمهوری اسلامی ایران در شرایط فعلی همکاری هرچه بیشتر برای ایجاد صلح و ثبات در منطقه خواهد بود.

در جلسه دیروز، اقدامات برخی کشورها در صحنه بین‌المللی که در زمینه‌های عملیات نظامی و تحریم‌ها مطرح شده، مورد واکاوی قرار گرفت. به طور مشخص منظور شورای عالی امنیت ملی از اقدامات برخی کشورها، تلاش‌های تروئیکای اروپایی (انگلیس، فرانسه و آلمان) در ارتباط با مسأله هسته‌ای کشورمان بود. چرا که در روزهای اخیر، شورای امنیت سازمان ملل با جلوداری این سه کشور اروپایی و به رغم تأکیدات ایران بر گفت‌وگو، تصمیم به بازگرداندن تحریم‌ها علیه ایران گرفت. شورای عالی امنیت ملی در بخش بعدی بیانیه خود، به صراحت تأکید کرده که این اقدامات نسنجیده درحالی است که وزارت امور خارجه کشورمان با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی همکاری داشته و حتی طرح‌هایی نیز برای حل و فصل موضوع ارائه داده است.

با این توضیحات بود که شورای امنیت ملی اعلام کرد اقدامات کشورهای اروپایی عملاً مسیر همکاری ایران با آژانس را دچار تعلیق خواهد کرد.

با این حال آنچه که مهم است، این است که ایران همچنان بر مسیر دیپلماسی و گفت‌وگو تأکید دارد. این را می‌توان از بخش پایانی بیانیه شورا برداشت کرد. در این بیانیه تأکید شده است که «به وزارت امور خارجه مأموریت داده شد در چهارچوب تصمیمات شورای عالی امنیت ملی برای حفظ منافع ملی کشور به رایزنی‌های خود ادامه دهد.» این دستور نشان دهنده عزم ایران برای دفاع از حقوق خود در برابر فشارهای بین‌المللی و پیگیری دیپلماسی فعال در صحنه جهانی است.

البته جلسه دیروز شورای عالی امنیت ملی صرفاً محدود به بررسی اقدامات سه کشور اروپایی نبود. در این جلسه، وضعیت منطقه و ماجراجویی‌های رژیم صهیونیستی نیز مورد بحث و بررسی قرار گرفت. با اعلام این خبر، شورا تأکید کرد که سیاست جمهوری اسلامی ایران در شرایط کنونی، تقویت همکاری برای ایجاد صلح و ثبات در منطقه است. موضعی که مشخصاً نشان دهنده تعهد ایران به کاهش تنش‌ها و تقویت همبستگی منطقه‌ای در برابر اقدامات بی‌ثبات‌کننده است.

موضوعات مورد بررسی شورا از این دو مورد هم فراتر رفت و تصمیم اخیر دستگاه قضا برای عفو تعداد قابل توجهی از زندانیان حائز شرایط نیز مورد ارزیابی قرار گرفت. در این رابطه نیز بیانیه شورا تأکید دارد که این شورا از اقدام سنجیده قوه قضائیه بابت عفو زندانیان که کمک به همبستگی ملی می‌کند تشکر می‌کند.